

स्थानीय राजपत्र

इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ६

संख्या ११

मिति २०७९/११/२१

भाग-२

गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको पोषण सुधार कार्यविधि,

२०७९

कार्यपालिकाको स्वीकृत मिति: २०७९/११/१६

प्रस्तावना:

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको गुणस्तरीय स्वास्थ्यका लागि “गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूलाई पोषण सामग्री वितरण” मार्फत पोषण स्थितीमा सुधार ल्याउनका लागि स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को (झ) बमोजिम यो कार्यविधि बनाइएको छ ।

परिच्छेद:-१

नाम, प्रारम्भ र परिभाषा

१. नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम “गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको पोषण सुधार कार्यविधि, २०७९” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि २०७९ साउन १ गतेदेखि नै लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

१. “गर्भवती भन्नाले” गाउँपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थामा गर्भ जाँच गरेका महिलालाई सम्झनु पर्छ ।
२. “सुत्केरी भन्नाले” गाउँपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएका तथा स्वास्थ्य संस्थामा आई जटिलता भएर प्रेषण गरिएका महिलाहरूको सुत्केरी अवस्थाको ४२ दिनसम्मको महिलाहरूलाई सम्झनु पर्छ ।
३. “पहिलो गर्भजाँच भन्नाले” सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम अन्तर्गत पहिलो गर्भजाँच ९० दिनपछिको (चौथो महिना) गर्भजाँच गर्ने समयलाई सम्झनु पर्छ ।
४. “दोस्रो गर्भजाँच भन्नाले” सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम अन्तर्गत दोस्रो गर्भजाँच छैठो महिनामा गरिने गर्भजाँचको समयलाई सम्झनु पर्छ ।
५. “तेस्रो गर्भजाँच भन्नाले” सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम अन्तर्गत तेस्रो गर्भजाँच आठौं महिनामा गरिने गर्भजाँचको समयलाई सम्झनु पर्छ ।
६. “चौथो गर्भजाँच भन्नाले” सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम अन्तर्गत चौथो गर्भजाँच नवौं महिनामा गरिने गर्भजाँचको समयलाई सम्झनु पर्छ ।
७. “पाचौं जाँच भन्नाले” ,सुत्केरी गराउन यस गाँउपालिका अन्तर्गतको स्वास्थ्य संस्थामा (बर्थिङ्ग सेन्टर भएको) आउने तथा जटिलता भई स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रेषण गरिएको समयलाई सम्झनु पर्छ ।
८. “छैठौं जाँच भन्नाले,” सुत्केरी अवस्थाको ३ दिनभित्र स्वास्थ्यकर्मीद्वारा गरिएको सुत्केरी जाँचको समयलाई सम्झनु पर्छ ।
९. “सातौं जाँच भन्नाले ,” सुत्केरी अवस्थाको ७-१४ दिनभित्र स्वास्थ्यकर्मीद्वारा गरिएको सुत्केरी जाँचको समयलाई सम्झनु पर्छ ।
१०. “आठौं जाँच भन्नाले,” सुत्केरी अवस्थाको ४२ (६हप्ता) दिनमा स्वास्थ्यकर्मीद्वारा गरिएको सुत्केरी जाँचको समयलाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद: -२

उद्देश्य र पोषण सामाग्री सम्बन्धी व्यवस्था

३. गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूलाई गर्भवती पोषण सामाग्री वितरण कार्यविधिको उद्देश्य:

यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ।

- क) गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको पोषण स्थितिमा सुधार हुनेछ।
- ख) कम्तीमा ४ पटक गर्भवती जाँच गर्ने, संस्थागत सुत्केरी हुन आउने र सुत्केरी जाँच गर्ने महिलाहरूको सूचकमा वृद्धि हुनेछ।
- ग) सुपोषित आमावाट स्वस्थ बच्चा जन्मिन मद्दत पुऱ्याउने छ।
- घ) गर्भवती तथा सुत्केरी महिला र नवशिशुमा हुने खतराको समयमै पहिचान, व्यवस्थापन तथा प्रेषण गरी मातृ तथा शिशु मृत्युदरमा कमि ल्याउने छ।

४. परामर्श तथा सेवा प्रदान:

क) गर्भवती तथा सुत्केरी अवस्थाको पूर्वतयारी सम्बन्धी जानकारी दिने।

ख) गर्भवती, सुत्केरी अवस्थाको तथा नवशिशुहरूमा देखिने खतराको लक्षणहरू बारे जानकारी दिने।

ग) पोषण, व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सरसफाई सम्बन्धी सचेतना गर्ने।

घ) प्रसुतीका लागि स्वास्थ्य संस्थामा आउने तथा सुरक्षित सुत्केरी सम्बन्धमा जानकारी दिने।

ङ) पूर्ण खोप तथा स्तनपान सम्बन्धी जानकारी दिने।

च) परिवार नियोजन सम्बन्धी जानकारी दिने।

छ) गर्भवती तथा सुत्केरी पोषण सामाग्री वितरण कार्यक्रम सम्बन्धी व्यवस्था गर्ने।

५. गर्भवती पोषण सामाग्री सम्बन्धी व्यवस्था:

१. गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको पोषण स्थिति सुधारका लागि ४ पटक गर्भजाँच र ४ पटक सुत्केरी जाँच (स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउन आउने तथा

जटिलता भई स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रेषण गरिएका महिलाहरू र सुत्केरी अवस्थाको ३ दिनभित्र, ७-१४ दिनभित्र र ४२ दिनमा स्वास्थ्यकर्मीद्वारा सुत्केरी जाँच गरेका महिलाहरू) गराउन आउदा १ क्रेट अण्डा १ पोका आयोडिन युक्त नुन र क्याल्सियम चक्री वितरण गर्ने।

२. सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमको प्रोटोकल अनुसार चौथो, छैठो, आठौं, नवौं र स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउन आउने महिलाहरू र जटिलता भई स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रेषण गरेका महिलाहरू साथै सुत्केरी अवस्थाको ३ दिनभित्र, ७-१४ दिनभित्र र ४२ दिनमा स्वास्थ्यकर्मीद्वारा सुत्केरी जाँच गराएका महिलाहरूलाई १ क्रेट अण्डा, १ पोका आयोडिन युक्त नुन र क्याल्सियम चक्री प्रति पटक वितरण गर्ने।
३. गर्भवती तथा सुत्केरी पोषण सामग्री सम्बन्धीत स्वास्थ्य संस्थाले वितरण गर्नुपर्ने छ।
४. सम्बन्धीत स्वास्थ्य संस्थाले मासिक रूपमा वितरण गरिएको पोषण सामग्री प्रगती प्रतिवेदन पठाउनु पर्ने छ।
५. गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरू स्थायी वा अस्थायी रूपमा गा.पा.को बासिन्दा हुनुपर्ने छ।
६. पोषण सामग्री प्राप्त गर्नका लागि परिचय खुल्ने दस्तावेज अनिवार्य रूपमा संलग्न गर्नुपर्ने छ।
७. रकमको भरपाई पेश गर्दा गर्भवती तथा सुत्केरी जाँचको (गर्भवती जाँच कार्ड र सुत्केरी जाँच फारम) को छायाँ प्रतिलिपि अनिवार्य संलग्न गर्नुपर्ने छ।
८. पोषण सामग्री वितरण अभिलेख दुरुस्त स्वास्थ्य संस्थाले राख्नुपर्ने छ।

नोट: प्रोटोकल अनुसार गर्भ तथा सुत्केरी जाँच नगराईएका महिलाहरूले पोषण सामग्री पाईने छैन।

-सुत्केरी गराउनका लागि स्वेच्छाले यस गाउँपालिका अन्तर्गतको स्वास्थ्य संस्थाहरु बाहेक अन्य संस्थाहरुमा सुत्केरी गराएका महिलाहरुको हकमा पाँचौं पटकमा वितरण गरिने पोषण सामग्री विवरण गरिने छैन ।

परिच्छेद: ३

६.बाधा अडकाउ फुकाउन सक्ने: यो कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अडचन आएमा कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अडकाउ फुकाउन सक्नेछ ।

७.कार्यविधि संशोधन तथा खारेज गर्न सक्ने: (१) कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार यो कार्यविधि संशोधन तथा खारेज गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-४

अभिलेख र प्रतिवेदनका लागी फारमहरु:

अनुसुचि -१ स्वास्थ्य संस्थामा अभिलेख राख्ने ।

अनुसुचि -२ स्वास्थ्य संस्थाले पालिकालाई प्रतिवेदन गर्ने ।

अनुसुचि -३ स्वास्थ्य शाखाले अभिलेख राख्ने ।

अनुसूचि-४ पोषण सामग्री बुझिलिएको भर्पाइ ।

अनुसूचि-१
इन्द्रसरोवर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कुलेखानी -२ मकवानपुर
(स्वास्थ्य संस्थाले अभिलेख राख्ने)

स्वास्थ्य संस्थाको नाम:

ठेगाना:

मिति:

साल \ महिना:

कैफियत	दस्ताखत	सम्पर्क नः	गर्भजौचको पटक(पार्श्वको अबधि)/सुत्केरी जौचको अबधि	अन्तिम महिलावारी मिति (L.M.P)/ सुत्केरी भएको मिति र स्थान	उमेर	गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको नाम	ग. म. सा.	क्र.स.	..... प्रमाणित गर्ने
									..... रजु गर्ने
									..... पेश गर्ने

अनुसूचि -४
इन्द्रसरोवर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कुलेखानी, मकवानपुर
पोषण सामग्री बुझ्निएको भर्पाइ

संस्थाको नाम :
 आ.व.

महिना :

क्र.सं	नाम थर	ठेगाना	गर्भवति/सुत्केरी को पटक	अण्डा (क्रेट)	नुन (प्याकेट)	क्याल्सियम (ट्याबलेट)	फोन न.	दस्तखत

.....
 पेश गर्ने
 (नर्सिड कर्मचारी)

.....
 प्रमाणित गर्ने
 (स्वास्थ्य चौकी प्रमुख)

.....
 सदर गर्ने
 (वडा अध्यक्ष)

आज्ञाले
प्रलाद कार्की
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
इन्द्रसरोवर गाउँपालिका मकवानपुरको
सुत्केरी तथा गर्भवती महिलाहरूको पोषण
सुधार कार्यविधि, २०७९
मुल्य रु. १०१-